

PUNT PER PUNT

Cita cultural
A partir del 14 de gener
Proves d'acreditació de valencià de
la Universitat d'Alacant
<https://bit.ly/2BqDTg4>

Curs de valencià C2 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat
d'Alacant

Fascicle 17. Veus valencianes

A Comprensió escrita i expressió oral

Exercici 1.

Llig el text següent i anota totes les idees que et podrien servir per a resumir-lo, comentar-lo o desenvolupar-lo:

Entrevista a Vicent Baydal

Vicent Baydal (València, l'Horta, 1979) és historiador, professor a la Universitat Jaume I de Castelló i autor de diverses obres d'estudi i de divulgació històriques, entre les quals destaquen *Fer Harca* (2014), *Els valencians, des de quan són valencians?* (2016), *Fer Harca 2* (2017) o *València no s'acaba mai* (2017).

Gràcies, Vicent, per atendre la petició de Punt per punt. Un poble que desconeix la seua història està condemnat a repetir-la. Els valencians coneixem la nostra història?

En general, coneixem molt poc la nostra història, més enllà d'algunes nocions superficials sobre alguns fets i personatges de referència, com ara Jaume I, sant Vicent Ferrer o Joan Baptista Basset –tots hòmens, a més a més–. Caldria, d'una banda, que els historiadors acadèmics férem un esforç per dedicar-nos a divulgar la nostra història i, d'una altra banda, que el sistema mediàtic valencià es bolcara també en eixa tasca. En este sentit, pense que hi ha un interès creixent per part de la ciutadania per conèixer la història valenciana, però manca una oferta abundant i de qualitat relativa a la qüestió.

En determinades èpoques, reapareixen propostes que parlen de centralitzar els currículums acadèmics d'història. És això possible?

Els historiadors sabem que tot és possible. I tant que podria passar. De fet, el mal és que, tot i que les competències sobre els currículums acadèmics d'història estan descentralitzades, l'ensenyament de la història valenciana és de tota manera escàs, ja que es redueix com a molt a una o dos assignatures amb certa substància al llarg de l'aprenentatge dels escolars. Fins i tot en les facultats d'història valencianes l'ensenyament de la història pròpia és molt reduït en comparació amb les universitats de les Illes Balears, Catalunya, Galícia o Aragó. El que caldria és, ben contràriament, aprofundir en eixa descentralització: aprendre història universal, europea, hispànica i valenciana a partir de l'experiència pròpia.

Tradicionalment, la història s'ha ensenyat a través dels reis. Cada rei era, per tant, una metonímia, un símbol o un resum d'una època. Quin problema té eixe enfocament?

És un mètode que no té per què ser roïn. L'estudi de la història a través de personatges té la seua utilitat i pot ser molt eficaç. Ara bé, el principal problema d'eixe enfocament és el de tractar de conèixer el nostre passat exclusivament a través de les elits. La història ens ensenya, per contra, que les elits sempre han sigut molt importants, però que també ho han sigut la resta de sectors socials i la interacció entre tots ells. En conseqüència, si volem estudiar la història a través de personatges, és millor fer-ho no només a través dels monarques, sinó, més aïna, mitjançant grups molt diversos de gent de totes les procedències socials i professionals.

Per què hi ha tants documentals divulgatius sobre el nazisme i n'hi ha tan pocs sobre el franquisme?

Perquè el nazisme va ser definitivament aixafat per les armes per part de l'antifeixisme internacional en l'any 1945, mentres que el franquisme va morir plàcidament de vell en el lliet en 1975. Conseqüentment, l'antinazisme i l'antifeixisme van passar a ser una part intrínseca de les democràcies liberals i les socialdemocràcies que es van desenvolupar a Europa occidental després de la Segona Guerra Mundial, mentres que a Espanya el franquisme es va normalitzar i durant la transició cap a la democràcia dels anys 70 i 80 no hi hagué la necessària revisió i crítica global del període. És un dels peatges que es va haver de pagar per arribar a uns mínims paràmetres democràtics i això continua influïnt la cultura política i sociològica dels espanyols.

Vivim en una època en què sovintegen les notícies falses, algunes de les quals assoleixen fins i tot més bona fortuna que no les certes. Hem assumit com a verídiques algunes falsedats històriques?

Sí, moltes. Per al cas de l'Edat Mitjana, per exemple, el concepte de *reconquista*, que ningú va emprar en el seu moment i que és una invenció del segle XIX, amb una

intenció clarament nacionalitzadora en el context de desenvolupament de l'estat nació espanyol. L'ús d'aquest terme implica que Espanya existia com a estat i com a unitat política identitària abans de l'arribada dels musulmans en l'any 711 i que després es va «reconquerir» dels musulmans aquell territori unitari. Però això és una gran falsedat: el llarg procés de conquesta cristiana contra els musulmans el van dur a terme una important varietat de territoris que es van formar precisament llavors, com Portugal, Castella, Navarra, Aragó, Catalunya o València. La unitat hispànica vindria molt després, a partir del segle XVI i, per tant, no és immemorial ni mil·lenària, com pretén assumir el concepte de *reconquista*.

La història hauria de ser una ciència que tendria a l'exactitud, però, per desgràcia, tendeix cada volta més a l'opinió. Correm el perill de banalitzar la història, de buidar-la de contingut?

Passa amb quasi totes les ciències humanes, com també la filologia o la sociologia, que qualsevol persona pot opinar revestint la seua opinió d'una aparent lògica i coneixement. Però el que no es té en compte és que darrere d'un historiador, un filòleg o un sociòleg hi ha molts anys de formació i d'estudi, sobre la base de dècades i dècades d'investigació d'altres autors previs i sobre la base d'una reflexió pròpia molt profunda. Tothom, evidentment, pot tindre la seua opinió sobre la història, la societat o la llengua i, de fet, per a això treballem els científics humans, per a proporcionar de coneixements la gent; el problema ve quan eixes opinions no tenen cap fonament historiogràfic, filològic o sociològic i es basen en la pura invenció voluntarista o interessada. Llavors estem construint una societat sobre la mentira i, com sabem els historiadors, això mai no conduïx a la felicitat col·lectiva.

La societat valenciana ha viscut durant 5 anys sense mitjans públics en la nostra llengua. Tu ara eres col·laborador habitual d'alguns programes de la nova À Punt. Creus que un mitjà com aquest és tan necessari com pensem alguns?

Els historiadors i els sociòlegs també sabem que en la contemporaneïtat els mitjans de comunicació són una de les eines principals –per no dir la principal– per a garantir la reproducció i el desenvolupament tant de les llengües com de les comunitats territorials i identitàries. En este sentit, l'existència d'uns canals públics de televisió i ràdio autòctons i en valencià és clau per a la pervivència de la col·lectivitat valenciana en un món globalitzat. Però haurien de ser simplement la punta de llança d'un sistema comunicatiu que incloguera els mitjans privats i que cobrira una demanda real d'informació, cultura i entreteniment feta per la ciutadania valenciana. En realitat, es tracta d'una tasca col·lectiva de tots aquells que no volem cedir a la indiferència ni a la dissolució com a valencians.

Vicent, moltes gràcies per l'entrevista.

Exercici 2. Situació comunicativa per parelles.

Participes en un debat públic de caràcter formal. Adopta un dels rols que proposem més avall i intenta convèncer la persona amb qui interactues que el teu punt de vista és el correcte:

a) Defenses que conèixer la història recent del nostre país és la millor fórmula per a evitar repetir els errors del passat (guerres, corrupció, violència...) i encarar el futur amb les millors garanties de prosperitat i convivència.

b) Defenses que conèixer la història recent del nostre país implica revisar el passat, reobrir ferides i recordar conflictes que ja haurien d'estar superats. I que és preferible encarar el futur sense eixa càrrega.

Exercici 3. Exposició individual.

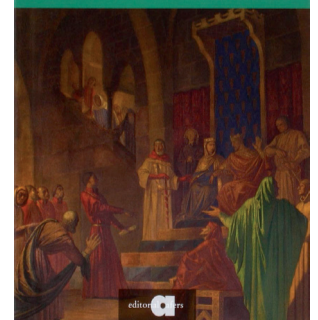
Fes una intervenció oral de més de 4 minuts d'acord amb les instruccions següents:

Des de sempre t'ha agradat estudiar la història del teu poble. Hui imparteixes una xarrada en el marc d'unes jornades culturals organitzades per l'Ajuntament, en la qual expliques a l'audiència un fet significatiu de la vostra història:

- Salutació i agraïment a l'organització
- Introducció: la importància de conèixer la història
- Explicació d'un fet històric rellevant del teu municipi o comarca
- Repercussions d'eixe fet històric en l'actualitat
- Conclusió i comiat

Els valencians, des de quan són valencians?

VICENT BAYDAL

Fascicle 17. Veus valencianes

B Gramàtica

Les interjeccions

Les interjeccions són un tipus de paraules sense un significat exacte, que no s'integren en la sintaxi oracional, sinó que transmeten una informació més o menys equivalent a una oració. Solen aparèixer en situacions comunicatives de caràcter oral i les podem reflectir en l'escriptura quan hi reproduïm diàlegs, col·loquis o entrevistes.

1. Tipus d'interjeccions

Distingim dos tipus d'interjeccions: les pròpies i les impròpies. Les pròpies són paraules molt breus, que només poden desenvolupar la funció d'interjeccions: *ah, oh, uf, xe, xit...* Mentre que les impròpies inclouen paraules o sintagmes que, al marge del significat lingüístic que tenen en uns altres contextos, s'habiliten com a interjeccions: *Maria santíssima, per l'amor de Déu, veritat?, bona nit, cresol!*

2. Funcions de les interjeccions

Les interjeccions ens permeten realitzar diverses funcions comunicatives amb la màxima brevetat, com ara expressar el nostre estat d'ànim (*oh, ecs, ai...*), interpel·lar el destinatari (*apa, xe, au...*), preguntar l'opinió (*eh?, no?, veritat?...*), demanar la veu (*ehem, hum, ah...*) o representar onomatopeies (*meu, ha ha ha, pam...*).

2.1 Expressar l'estat d'ànim

El nostre estat d'ànim pot ser variable i les interjeccions ens permeten expressar-lo d'una manera rotunda i molt efectiva: sorpresa (*oh, ah, carai, vaja*), indignació (*la mare que va, fotre, recontra*), avoriment (*uf, buf*), fàstic o dolor (*ecs, uix, ai, ui*), incredulitat o indiferència (*ca, bah, rai, pse*), alegria (*visca, bravo*), etc.

La interjecció *xe*, pronunciada [ʃé], ens permet expressar pràcticament tots aquests sentiments, com ara sorpresa (*xe, que bé que ho has fet!*), indignació (*para ja quiet, xe!*), avoriment (*el temps no passa, xe*) o dolor (*xe, quin mal tinc hui al genoll!*).

2.2 Interpel·lar el destinatari

Les situacions quotidianes requereixen de vegades missatges breus i contundents, que expressem amb interjeccions, a fi de causar un efecte immediat en l'interlocutor. Algunes d'aquestes situacions són: advertir d'un perill (*ei, ep, eh, alerta, compte*), demanar silenci (*xit, xut, mut, mut i callosa*), incitar a una acció (*apa, au, hala, aire*) o aturar-la (*alto, prou*).

2.3 Preguntar l'opinió

Per a demanar l'opinió dels nostres interlocutors sobre algun tema, disposem de diverses interjeccions, com ara *eh?, no?, veritat?* Generalment, les usem a fi d'obtenir l'assentiment o una resposta afirmativa: *Te'n vens amb mi, veritat? No deus haver trencat tu el vidre, eh?*

Unes altres interjeccions, com ara *d'acord?, entesos? o sí?*, ens permeten confirmar que el nostre interlocutor ha comprés el missatge, encara que també poden tindre caràcter coercitiu: *Vull que tornes abans de les dotze, entesos?*

2.4 Demanar la veu

Per a demanar la veu enmig d'un diàleg o d'un debat, podem fer ús de diverses interjeccions: *a veure* (o *a vore*), *bé, eh* (amb allargament de la *e*), *vegem, vejem*. En ocasions, pot ser preferible per al nostre objectiu comunicatiu demanar la veu d'una manera més subtil. En aquest cas, disposem d'interjeccions com *hum* o *ehem*, que directament indiquen dubte o reticència respecte a l'altra opinió.

2.5 Representar onomatopeies

Les onomatopeies són paraules que tracten de reflectir en una llengua els sons d'animals, accions o objectes. A continuació t'ofereim algunes de les interjeccions onomatopeiques més habituals i el soroll que representen: *atxim* (esternut), *bang* (tir), *bub-bub* (crit del gos), *bum* (colp, explosió), *catacrec* o *crec* (cosa que es trenca), *clec* o *cloc* (riure), *clic* (interruptor), *ding-dong* (campana), *dring* (xoc entre objectes de vidre o de metall), *flist-flist* o *pif-paf* (dos galdades), *gloc-gloc* (líquid eixint d'una botella), *ha ha ha* (riota), *mec* (clàxon), *meu* (crit del gat), *muu* (mugit del bou), *nyam-nyam* (menjar), *nyec* (dos coses que es xafen), *nyic* (grinyol o gemec), *nyigo-nyigo* (violí mal tocat), *paf* o *plof* (cosa que xoca), *pam* o *pum* (colp, tir), *patapam* (caiguda), *pim-pam* (colps o tirs seguits), *quiquiriquí* (cant del gall), *ric-rac* (coses que es freguen), *ric-ric* (so dels grills), *ring* (timbre), *tararà* o *tururut* (trompeta), *tararí* (clari), *tic-tic* (parlar insistent), *tic-tac* (rellotge), *toc-toc* (colps a la porta), *xap* o *xof* (cosa que cau a l'aigua), *xip-xap* (xapotejar), *xup-xup* (olla que bull), *zas* (moviment ràpid), *zum-zum* (remor continuada).

Exercici 4.

Ompli els buits del text següent amb l'opció adequada de les tres que t'ofereim en la graella:

Entrevista a Àgueda Vitòria

Àgueda Vitòria (l'Alqueria d'Asnar, el Comtat, 1987) estudia Antropologia Social i Cultural i ha publicat diversos articles sobre etnologia, zoologia i les relacions entre animals i humans. L'afecte que ha professat des de sempre envers els seus gossos i el món animal la van encoratjar a estudiar la petjada del llop al País Valencià.

Gràcies, Àgueda, per atendre la invitació de **Punt per punt**. Els llops han desaparegut del País Valencià, però tenim indicis que abans

hi vivien. És així?

Així és. Els llops han viscut ben a prop nostre fins fa relativament poc. De la seua presència més recent -van desaparèixer del País Valencià a principis del segle xx-, ens n'han quedat (a) _____ d'indicis. Podem rastrejar als arxius municipals els pagaments que durant segles i fins a la seua desaparició es feien per cada llop mort. Els ajuntaments pagaven a qui els portava i eixa despesa quedava als llibres de comptes. També els trobem encara en la toponímia -més de 200 topònims al País Valencià- o en la tradició oral en forma de contes i cançons. També sabem que n'hi havia per algunes (b) _____ que s'han conservat, com ceps o collars punxeguts per als mastins que guardaven els ramats.

És versemblant pensar en una futura reintroducció del llop? Estaríem preparats com a societat per a conviure-hi novament?

No és versemblant i, possiblement, no estaríem preparats per a fer-ho. En canvi, sí que ho podríem estar si es donara l'hipotètic cas que hi arribaren de manera natural. Però una reintroducció generaria un nivell de conflicte del tot innecessari i poc aconsellable. S'ha comprovat en altres llocs del món, amb llops i altres carnívors, que quan l'arribada o el retorn es produeix de manera natural, per la pròpia expansió de l'espècie, el rebuig és molt menor que quan es produeix de manera forçada. No sabem quan ni com tornarà (c) _____ al País Valencià, però per hipotètic que siga el seu retorn, hauríem de començar a preparar-lo.

És la caça una activitat necessària? Quina sensació et generen les fotografies de grans batudes o d'animals abatuts que publiquen, orgullosos, alguns caçadors?

Si la caça és o no una activitat necessària és una resposta que ha de donar-se des d'un perfil més tècnic que el meu. Més enllà de la meua opinió sobre eixe tipus d'imatges, que em causen un profund rebuig tot i no ser especialment contrària a la caça, pense que és molt necessària una profunda reflexió des del mateix món cinegètic, que es qüestionen com (d) _____ per la resta de la societat i (e) _____. Molts caçadors eviten eixe tipus d'imatges cada vegada més, però, en canvi, per a molts altres la caça sense imatge del trofeu perd part de la seua raó de ser... Així que, al remat, ells mateixos estan perjudicant-se.

Els animals formen part de molts actes tradicionals i festius. Però el paper que (f) _____ reserva no sol ser precisament d'allò més agradable. Caldria regular-los amb més rigor?

És una qüestió molt complexa que els valencians en particular evitem des de fa massa anys i que hauríem d'abordar més prompte que tard, tot i el cost social i electoral que tindrà. Sabent tot el que ja sabem sobre com senten els altres animals, no podem fer com que no passa res. Però hem d'entendre també que en eixos festejos hi ha una part cultural i (g) _____ que s'han de tindre en compte. Com podem conservar la tradició si aquesta perd el seu significat quan l'animal desapareix del festeig? Sabem que el destí final -i llunyà- és l'abolició d'este tipus de festejos, però (h) _____ eixe moment encara hi ha un llarg camí per recórrer.

El món rural pateix una paradoxa: (i) _____ cada volta hi viu menys gent i és desatés per l'Administració, alguns mitjans (j) _____ una imatge idealitzada. Què n'opines?

Si la imatge que arriba a les ciutats és la d'un territori on tot és idíl·lic, on la gent té totes les necessitats cobertes, sense passar fam ni patir per l'accés a la vivenda o a l'atenció sanitària, perpetuarem la desatenció (k) _____ estem sotmesos des de fa dècades. Per altre costat, en moltes ocasions eixa visió idíl·lica atrau (l) _____ que busquen un altre estil de vida i creuen que al món rural la trobaran, sense ser conscients que moltes dinàmiques que fan odiosa la vida a la ciutat es reproduïxen, idèntiques, als pobles, amb l'afegit que les dimensions reduïdes de l'entorn rural les magnifiquen.

Àgueda, moltes gràcies per l'entrevista.

a) un puny	un fum	una sèrie
b) eines per combatir-los	eines per a combatir-los	eines per a combatre'ls
c) a haver llops	a haver-hi llops	a haver-ne, de llops
d) són percebuts	son percibuts	són percibits
e) perquè	el per què	per què
f) se'ls	se'ls hi	se'ls en
g) un altra d'emocional	un altra emocional	una altra d'emocional
h) fins a	fins a que arribe	fins
i) mentre que	com que	mentre
j) en difonen	difundeixen	difonen
k) a la que	a la què	a la qual
l) a persones	a les persones	persones

Exercici 5.

Transforma les oracions següents de manera que es mantinga el sentit de la primera. En alguns casos, simplement has de substituir els complements elidits pels pronoms febles corresponents:

- Els senderistes probablement es perderen en la cruïlla dels quatre camins. Els senderistes _____ perdre's en la cruïlla dels quatre camins.
- Li vaig preguntar si volia viure amb mi i tindre fills en el futur. Li vaig preguntar si volia que _____ junts i que _____ fills en el futur.
- No et preocupes, quan has tocat a la porta ja estàvem a punt d'alçar-nos del llit. No et preocupes, quan has tocat a la porta ja _____ alçar-nos del llit.
- No solament tu t'has posat vermella, nosaltres també ens hem posat vermells! No solament tu t'has posat vermella, nosaltres també _____ hem posat!
- Quina casualitat, hem arribat a la reunió tots _____. Quina casualitat, hem arribat a la reunió tots _____!
- Segons l'advocat, no calia el dur interrogatori al qual van sotmetre l'acusat. Segons l'advocat, no calia el dur interrogatori _____ l'acusat _____.

Exercici 6.

Llig atentament el text següent. Com pots comprovar, el text presenta una bona ortografia i utilitza un vocabulari precís i variat. Tanmateix, conté quinze errades gramaticals. Detecta-les i indica com les resoldríes:

Entrevista a Gem

Gema Vañó Guarnier, coneguda artísticament com Gem, és una jove cantautora de Benignàim (la Vall d'Albaida). Gem és una veu nova, per això potser molts de vosaltres encara no la conegueu. Però si l'escolteu, de segur que se'n recordareu i vos n'adonareu que ha vingut per a quedar-se.

Com és *Dent de lleó*, el teu nou disc?

El nou disc està format per onze cançons totalment noves, tot i que ja tocàvem algunes als directes. Pense que n'hi ha una evolució madurativa tant en les lletres, com en la música. En quant a l'estil, ara sí, per fi, m'apropo més a l'*indie pop* i al *rock* mantenint en alguna cançó el *folk*. Són els estils en els què em sent més còmoda.

Les dones ho teniu més difícil també en l'àmbit musical?

Sincerament, les dones ho tenim difícil en tots els àmbits professionals. No obstant això, no ens podem quedar lamentant-nos. Ha arribat el moment de fer que siga Huit de Març cada dia. No és fàcil, però devem de lluitar juntes i junts per fer-nos escoltar i augmentar la presència de dones als escenaris.

Quins són els teus plans immediats?

La música és el motor i el refugi de la meua vida. D'entrada, confie en que el públic acollisca molt bé el nou disc, perquè jo crec cegament en les 11 cançons que el formen i en l'equip que m'acompanya. Després, espere fer molts concerts (a hores d'ara hem concertat ja uns quants) i generar l'ambient ideal per a què ballem, cantem i, sobretot, sentim.

Font: *Diari La Veu*

Gem, *Dent de lleó*

<https://gemvamusic.bandcamp.com/album/dent-de-lle>

Vocabulari

Exercici 7.

Ompli els buits del text següent amb la paraula adequada, d'acord amb la definició que apareix entre parèntesis:

Entrevista a Andreu Escrivà

Andreu Escrivà (València, l'Horta, 1983) és ambientòleg, màster en Conservació d'Ecosistemes i doctor en Biodiversitat. Treballa a la fundació València Clima i Energia de l'Ajuntament de València i també col·labora en diversos mitjans de comunicació. El 2016 va obtenir el XXII Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General Ciutat d'Alzira amb *Encara no és tard*.

Andreu, moltes gràcies per atendre la proposta de *Punt per punt*. Continues pensant que encara no és tard? Es pot revertir el canvi climàtic?

El canvi climàtic ni es pot ni es podrà revertir, no almenys a l'escala temporal de la qual solem parlar. Per al que encara no és tard, com diuen els informes científics, és per a limitar l'escalfament a la franja entre 1,5 i 2 °C, que és el ('LÍMIT, PUNT O MOMENT A PARTIR DEL QUAL COMENÇA UN ESTAT O ES MANIFESTA UN FENÒMEN') de seguretat que estableix l'Acord de París, a partir del qual el canvi climàtic es pot ('DESENCADENAR, DESBOCAR, ORIGINAR O PROVOCAR UNS FETS DE MANERA VIOLENTA'). Podem evitar la catàstrofe, però ja no l'escalfament, car l'estem vivint.

Al País Valencià, les sequeres cada volta són més persistents, la calor augmenta i els episodis de pluges són més concentrats i destructius. Podem deixar de ser una zona de confort climàtic?

Sí, podem deixar de ser-ho i, de fet, ho estem fent. Cada vegada hi ha més dies amb temperatures extremes i, el que és més important per al confort climàtic, amb mínimes més altes. A més, les ('APARICIÓ SOBTADA D'ALGUNA COSA EN GRAN QUANTITAT O INTENSITAT') de calor, que afecten l'agricultura, els ecosistemes i a nosaltres, són més llargues i intenses. El nostre és un territori divers i molt afortunat, però també ('SUSCEPTIBLE DE SER DANYAT O FERIT'). Pot deixar no només de ser atractiu per al turisme internacional, sinó també confortable per als mateixos valencians.

Desembre, 25 graus a la costa, molta gent banyant-se a la platja. Els mitjans de comunicació ho venen com a «bon temps» o «oratge envejable». És ('QUE TÉ EFECTES CONTRARIS ALS PREVISTOS O ALS QUE ES PRETENEN') mantindre aquesta visió?

I tant! Això no és bon temps, tot i que resulte complicat traslladar el missatge que estar a una terrassa al sol al desembre siga una cosa preocupant. El que cal assenyalar és que eixe diumenge al sol a l'hivern va ('DE MANERA QUE NO ES POT DESUNIR, INDISSOCIABLEMENT') associat a altres conseqüències indesitjables del canvi climàtic. Per cada dia de bon temps quan no toca en tindrem un d' (EN SENTIT FIGURAT, 'SUSPENSIO DE LA FUNCIO RESPIRATORIA D'UN ORGANISME CAUSADA PER LA FALTA D'ACTIVITAT ORGANICA DELS PULMONS') estiuença. A més, això de bon temps és relatiu... només cal preguntar-ho als agricultors!

Creus que les administracions públiques ('AFRONTEN, ENFRONTEN, COMBATEN') adequadament el canvi climàtic i els problemes mediambientals que se'n deriven?

Creo que és molt difícil abordar un problema tan ('DIFÍCIL, COMPLICAT, QUE INCLOU MOLTES PARTS DIVERSES O DISCERNIBLES') únicament des de les institucions. Ni ho hem de fer tot els ciutadans, ni ho han d'arreglar només les administracions, ni tota la culpa és de les empreses. El que han de fer les administracions és donar exemple, educar i conscienciar la ciutadania més enllà dels missatges que ja coneixem, ser innovadores i creatives i, sí, destinar-hi recursos, però no només de la ('PORCIÓ O PART XICOTETA D'UNA COSA'; EN SENTIT FIGURAT, 'PORCIÓ D'UN TERRENY') ambiental. Si ens creem la transversalitat del canvi climàtic, tots els departaments de les administracions s'hi han d'implicar.

De vegades, alguns mitjans ofereixen titulars com «Els humans, responsables del canvi climàtic», que pareix que només pretenguin insuflar-nos un sentiment de culpa. S'ajusten a la realitat o són un intent ('MAL FET, MAL ACABAT, GROSSER') de ('DESFER UN SÓLID EN UN LÍQUID, FER PERDRE LA FORÇA O L'ENTITAT A UNA COSA') la responsabilitat entre tots?

Bo, en som els causants, d'això no hi ha cap dubte. Ara bé, no té la mateixa culpa un empresari britànic del petroli que un xiquet d'Hondures o una dona de ('REGNE DEL SUD-EST ASIÀTIC, A LA PENÍNSULA D'INDO-XINA, QUE LIMITA AMB TAILÀNDIA, LAOS I EL VIETNAM, LA CAPITAL DEL QUAL ÉS PHNOM PENH'). El que cal és sentir-nos-en responsables, no culpables, per tal d'activar respostes i percebre que tenim poder. Deixar de ('METAFÒRICAMENT, 'FUSTIGAR-NOS, ASSOTAR-NOS'), que no ens condueix enlloc, i actuar sota el mandat de la responsabilitat individual i col·lectiva que tenim.

Moltes gràcies, Andreu, per l'entrevista.

Exercici 8.

Completa els buits d'aquestes oracions amb la interjecció onomatopèica més adequada:

- Anit no vaig poder dormir gens: els grills van estar fent tota la nit i, a les cinc del matí, , el gall en dansa.
- El cambrer va servir cava en totes les copes, , i després tots vam brindar pel nou any: !
- El timbre va sonar: ! En obrir la porta, Maria li va endinyar dos galtades, .
- La salsa cou a foc lent, . D'ací a una hora, tots a menjar, !
- No m'agraden les grans ciutats. Tothora sents els dels clàxons i un soroll persistent i molest, , que no s'acaba mai.
- Quan més embadalit estava sentint només el del rellotge, li va vindre un esternut terrible: !

Saps que *endinyar* és un verb propi del registre col·loquial que significa 'pegar un colp o un tir a algú' o 'endossar'?

Exercici 9.

Substitueix les interjeccions pròpies, destacades en negreta, per les impròpies de sentit equivalent que t'oferim en el requadre:

al·leluia, muts i a la gàbia, per l'amor de Déu, pren, què dius, quin fàstic, tant se val, vinga

- És un desagraït: quan li vam posar el plat, només va dir: «**Ecs**, açò jo ni ho taste!»
- Jaume, **xe**, no faces cas d'eixe xiquet, que és un mal educat!
- Per fi hem resolt el problema matemàtic, **bravo**!
- Ja està bé de remugar! **Apa**, en peu i anem cap a l'escola!
- Bah**, oblida-te'n i no li'ls demanes més. Mai et tornarà eixos deu euros.
- Que t'ha tocat la loteria? **Ca**, no m'ho puc creure, quina sort!
- Nyas**, ací tens els papers que m'havies demanat.
- Quan pregunten, vosaltres, **xut**! Que no sàpien que no sabeu res!

Exercici 10. ORAL

Escolta atentament les nou definicions de l'àudio. Després de cada una, et donarem set segons per a escriure la resposta correcta. En acabar, les repetirem de nou i tindràs tres segons més per a respondre.

a) S <u> </u>	d) C <u> </u>	g) S <u> </u>
b) T <u> </u>	e) S <u> </u>	h) C <u> </u>
c) B <u> </u>	f) A <u> </u>	i) A <u> </u>

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c2-u17-a01.mp3>

